

Tomma kor till slakt sparar

Att dräktighetsundersöka vid installation och skicka tomma kor till slakt i början av stallsäsongen sparar stora pengar.

- De rörliga kostnaderna för en tom ko ligger på runt 4 000 kronor, då är inte arbets- och byggnadskostnader inräknade, säger Sofie Johansson, Taurus.

En dräktighetsundersökning kostar mellan 40 och 100 kronor per ko. Kostnaden varierar bland annat beroende på hur många kor som undersöks, hur undersökningen utförs och vem som utför den.

Sofie Johansson.

- Jämför man den kostnaden med vad det kostar att ha en tom ko på stall under hela vintersäsongen är det väl använda pengar, säger Sofie Johansson och tillägger att kostnaden för den egna arbetsinsatsen tillkommer.

Om det går att förbereda inför dräktighetsundersökningen genom att se till att det finns möjlighet att fixera de kor som ska kollas går undersökningen i regel väldigt snabbt.

- Allra smidigast är om man har någon typ av hanteringsanläggning. Finns det låsbara grindar utmed foderbordet är det ett bra alternativ. Men det går också att använda en foderhäck med låsbara grindar där djuren kan fixeras eller en behandlingsbox, säger Sofie Johansson och tipsar om att dräktighetsundersökningen är ett bra tillfälle att se över djuren lite extra, till exempel kolla att alla

Att använda en behandlingsbur vid dräktighetsundersökningen ger den som utför undersökningen en säker arbetsmiljö. Grindar gör det enkelt att slussa ut djuren.

FOTO BRITT-MARIE JAFNER

har öronmärken och ifall man kan se spår av ohyra.

FINNS MÖJLIGHET ÄR DET BRA om man grupperar korna direkt efter undersökningen så slipper man lägga tid på det momentet senare.

En stor fördel med dräktighetsundersökningen är att man får vetskap om när kalv-

ningarna infaller.

- Har man skrivit upp när kon inseminerades eller betäcktes har man ännu större möjlighet att planera arbetet inför kalvningssäsongen, säger Sofie Johansson.

Dessutom är de flesta som dräktighetsundersöker mycket skickliga på att bedöma hur långt kon är gången.

Ultraljud hittar tidig dräktighet

Sedan förra året kan Hushållningssällskapet i Västernorrland erbjuda diko-besättningar dräktighetsundersökning med hjälp av ultraljud.

- Den stora fördelen är att det går att hitta tidiga dräktigheter, säger Ellinor Cederlöf, veterinär och rådgivare.

Under den allra första delen av dräktigheten är foster och fosterhinnor så små att det inte går att avgöra om kon är dräktig. Ofta är det svårare att känna en tidig dräktighet på äldre kor som har en större livmoder efter tidigare kalvningar.

Med ultraljudsundersökning kan en person som är van att arbeta med tekniken konstatera en dräktighet redan efter cirka 25 dagar.

- Det går också att med hyfsad god säkerhet säga när kalvningen ska ske vilket underlättar planeringen för besättningen, säger Ellinor Cederlöf, veterinär och rådgivare.

- Att hitta dräktigheter så tidigt är också en stor fördel ifall man misstänker att unga kvigor

Ellinor Cederlöf.

tjuvbetäckts.

För att kunna dräktighetsundersöka även eftersläntare bör tjuren ha tagits bort cirka 25 till 30 dagar innan undersökningen.

En dräktighetsundersökning kräver säkra hanteringslösningar.

- Vill man plockar vi gärna fram exempel på hur man kan göra för att få en säker och rationell hantering av lösgående djur under undersökningen, säger Ann-Sofie Stark. Hon

Ann-Sofie Stark.

pengar

Röret som hindrar kon från att backa ut ur buren sätter spår på plats.

Annelen Sundberg, husdjurs-
tekniker i Växa Sverige, utför en
rektal dräktighetsundersökning.

FOTO BRITT-MARIE JAFNER

– Men under en viss del av dräktigheten är det svårare att känna om kon är dräktig eller ej, tyvärr sammanfaller den tiden lite olyckligt med den period då det är vanligast att dräktighetsundersöka.

MED EN DRÄKTIGHETSUNDERSÖKNING slipper man dessutom riskera att skicka en

ko med långt gången dräktighet till slakt och man kan också hitta eventuella tjuvbetäckningar på unga kvigor.

– Det är inte så krångligt att dräktighetsundersöka och det tar heller inte så lång tid, det svåraste är att bestämma sig att göra det, säger Sofie Johansson.

KRISTINA EDER

ger Länsstyrelsen i Västernorrland en eloge för att de i det kommande landsbygdsprogrammet prioriterar och avsätter medel för utrustning för fixering och hantering av nötdjur.

– Det är mycket lovligt för i många besättningar som vill dräktighetsundersöka blir det inte gjort eftersom man saknar hanteringslösningar, säger Ann-Sofie Stark.

Veterinär Ellinor Cederlöf är den som kommer ut till gården för att dräktighetsundersöka och hon rekommenderar att man passar på att gå igenom djuren när man ändå samlar ihop dem.

– Har djuren "fula" klövar när en djurskyddsinspektör kommer på besök kan delar av EU-stödet frysa inne. Därför rekommenderar vi att samtidigt beställa en klövverkare till gården, säger Ann-Sofie Stark.

Vid besöket kan man också passa på att hullbedöma, ta foderprover, väga kalvar, diskutera behov av parasitbekämpning och se om några djur har hornanlag och att de avhorningar som gjorts fungerat så man inte riskerar en anmälan och avdrag i tvärvillkoren.

KRISTINA EDER

Ultraljud – ett bra komplement

Veterinär Annika Melin, Växa, ser ultraljudet som ett komplement till rektal undersökning.

– Du måste gå in i ändtarmen med ultraljudet och då har du redan påbörjat en rektal undersökning. Är dikon dräktig i tredje, fjärde eller femte månaden är fostret så stort att det kan vara svårt att se hela fostret med ultraljudet och då är en rektal undersökning väl så bra.

Att använda ultraljud vid tidig dräktighetsundersökning ger information om att foster, fosterhinnor och fostervatten ser friskt ut. Man ser även att fostrets hjärta slår.

– Ser man förändringar och defekter är det troligt att kon resorberar eller kastar sitt foster och bör då kollas om, säger Annika Melin.

CIRKA 10 PROCENT av alla dräktigheter, där befruktning skett och fostret börjat utvecklas, går tillbaka, vilket är helt normalt.

– Det handlar om biologi och det måste man vara medveten om och respektera. Egentligen är det fantastiskt att det föds så många friska kalvar med tanke på hur mycket det är som måste fungera, säger Annika Melin och poängterar att man efter en konstaterad dräktighet aldrig kan garantera att ingenting händer på vägen.

– Risken för avbrott är förstås större vid tidiga dräktigheter eftersom det då är längre kvar till kalvning.

För att öka säkerheten med ultraljudet bör det ha gått 28 dagar efter betäckning.

VID DRÄKTIGHETSUNDERSÖKNINGAR är det viktigt att tänka på arbetsmiljön.

– Binder man upp kon rekommenderar vi att ha någon form av skydd bakåt så att kon inte kan sparka, säger Annika Melin. Skyddet kan exempelvis vara en båge med en skiva som ställs bakom kon och skyddar den som undersöker från sparkar.

– Det är också viktigt att se till att armen som förs in i kon inte riskerar att komma i kläm. Jag tycker att hanteringsburar fungerar jättebra vid den här typen av undersökningar och här på Gotland kan producenterna hyra en bur av Växa.

Hur många kor man hinner dräktighetsundersöka per timme är svårt att säga eftersom det hänger mycket på hur djurflödet fungerar i besättningen.

KRISTINA EDER